

Stadsledningsförvaltningen
Solna Stad
171 86 Solna

Stockholm 2015-08-31

Samrådsyttrande

Solna Stad Översiktsplan 2030

Förbundet för Ekoparken verkar för att värna, vårda och visa Kungliga nationalstadsparken. Förbundet har 50 organisationer som medlemmar.

Förbundet bildades 1992 och är en paraplyorganisation med 50 medverkande föreningar. Förbundet bildades för att motverka det stora exploateringshot som fanns och fortfarande finns mot områdets natur- och kulturvärden. Området ingår till 1/3 i Solna. Inom Solna Stad finns delarna Sörentorp, Ulriksdal, Bergshamra, Brunnsviken och Hagaparken. Området är ett riksintresse.

Efter intensivt arbete av förbundet, Världsnaturfonden WWF och andra miljöorganisationer stiftades 1995 en ny lag, med hänvisning till Ekoparken, genom ett tillägg i Miljöbalken:

"Området Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården är en nationalstadspark. Inom en nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar komma till stånd och andra åtgärder vidtas, endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas."

En av förbundets viktigaste uppgifter är att bevaka och besvara byggplaner och andra exploateringsförslag både i och utanför Ekoparken. Riksintresset får inte skadas vare sig åtgärderna vidtas inom eller utanför det avgränsade området för riksintresset.

Förbundet för Ekoparken är representerat i Länsstyrelsens Nationalstadsparksråd och i dess olika utskott.

Sammanfattning

Richard Murray, ordf.
Drottningholmsvägen 1
112 42 Stockholm

richard.murray@comhem.se

+46-(0)768-016897
+46-8-6521479

Vi anser att översiktplanen bör innehålla en tydligare skrivning om nationalstadsparken som riksintresse med ett mycket starkt skaderekvisit. Dess värden bör inte bara bevaras utan också utvecklas. Den viktigaste insatsen för att utveckla parken som Solna kan göra är att skapa spridningsvägar över Bergshamravägen i form av eko-/sociodukter och breddning och bevaxning av landremsan längs E4 från Polska udden mot Frösundavik.

Ambitionen att överbygga barriäreffekter inom Solna bör innefatta Bergshamravägen genom nationalstadsparken.

Utnyttja tillfällen då nya infrastrukturprojekt aktualiseras att minska eller till stor del eliminera barriäreffekter. Att minska eller kraftigt eliminera barriäreffekter av E4 och Ostkustbanan bör ges hög prioritet.

Spårreservat längs Bergshamravägen förstärker barriäreffekten mellan Ulriksdal och Brunnsviken och kan inte accepteras utan att åtgärder samtidigt vidtas för att bygga bort barriäreffekten, exempelvis genom överdäckning.

Spridningskorridorer och gröna samband nämns enbart i samband med ianspråktagande av grönområden (s.28). Istället bör planeringen inriktas att stärka spridningsvägarna och de gröna sambanden. Ambitionen bör också vara att förtäta staden utan att ianspråka grönområden.

Vi avstyrker bestämt formuleringen "viss kompletteringsbebyggelse" avseende Sörentorp. Den fördjupade översiktplanens formuleringar bör istället gälla.

Någon ytterligare bebyggelse av Stocksundstorp och Frösundavik bör inte tillåtas.

Ballongberget bör inte ytterligare bebyggas.

Begränsa inte skrivningen gällande överdäckningen av E18 till "de östra delarna".

Skapande av "god boendemiljö" får inte tolkas liktydigt med "exploatering för bostäder" utan ska gälla boendemiljön för de idag befintliga bostäderna. Den avsiktligt suddiga formuleringen bör ersättas med en formulering som tydliggör detta. På sid 56, ÖP, översta meningen: Lägg till texten "Stjärnhusens miljö är särskilt känslig också för eventuell bebyggelse i deras närhet." Bergshamras gröna infrastruktur är viktig, inte bara för invånarna utan också för nationalstadsparken som helhet. Grova tallar och gamla ekar får under inga omständigheter tas ned.

Den nya bebyggelsen i Ulvsunda inkräktar på Järvakilen. Solna måste se till att bebyggelsen utformas på ett sätt som genom diverse olika gröna åtgärder kompenserar nationalstadsparken för förlusten av denna spridningsväg.

Kartan på sid 74 korrigeras så att östra delen av riksintresset Bergshamra koloniområde inte ingår i "Framtida blandad bebyggelse".

Stallmästaregårdens kulturmiljö ska bevaras samtidigt som Solna bör ta initiativ till samarbete med Stockholms stad för att skapa en värdig entré till Hagaparken/Nationalstadsparken från Norrtull.

Ambitionen bör vara att skapa god vattenkvalitet i Brunnsviken.

Solna stad bör ange som mål att minska bullerstörningarna i nationalstadsparken kraftigt.

Den gröna korridor där Råstsjöns ingår bör ses som en viktig länk till Norra Brunnsviken.

Richard Murray, ordf.

Drottningholmsvägen 1
112 42 Stockholm

richard.murray@comhem.se

+46-(0)768-016897
+46-8-6521479

Vi återoppar vårt remissvar av 2014-05-05 rörande Solnas Grönplan.

Nationalstadsparken

Solna Stad Översiktsplan 2030 speglar betydelsen av parken för natur och kultur. Men planen gör det inte tillräckligt starkt och tydligt. Vi undrar bl.a. varför inte nationalstadsparken nämns i avsnittet om riksintressen? Inom det området får inga åtgärder vidtas som skadar natur- och kulturvärden – alltså ett starkare skydd än "påtagligt skadas". Målsättningen för nationalstadsparken anser vi alltför begränsad ("värna och bevara", s.19 och s. 29) och bör innefatta att också *utveckla* dess natur- och kulturvärden. Vikten av att bygga bort barriärer framhålls på flera ställen i översiktsplanen utan att åtgärder föreslås för att överbrygga Bergshamraleden som klyver Solnas del av nationalstadsparken i två delar.

Söreentorp

Den fördjupade översiktsplanen för nationalstadsparken, som alltjämt ska gälla och vara vägledande för den nya översiktsplanen har en kraftig begränsning för bebyggelse inom nationalstadsparken. För Söreentorp uttalas där följande: "Inom naturområdet får inga nya byggnader uppföras med undantag för något enstaka mindre hus som är nödvändigt för övningar som bedrivs i naturen eller vid vattnet (se delområde Kk1). (FÖP, s.41) I förslaget till ny ÖP uttalas bebyggelsebegränsningarna mindre tydligt. Här heter det med hänsyftning inte bara på Söreentorp utan även andra områden, såsom Bergshamra att "viss kompletteringsbebyggelse kan bli aktuell". Vi anser att denna formulering inte rimmar med den som fastslagits och fortfarande ska gälla i den fördjupade översiktsplanen. Formuleringen bör utgå.

Fastighets AB Centur är hyresvärd för Rikspolisstyrelsen. När Polisskolan flyttat kommer området av Rikspolisstyrelsen att användas för fortbildning.

Området är tillgängligt för allmänheten från Edsvikens strand. Den tidigare grinden i nordväst mot Rådan är nu borttagen och ersatt med en bred öppning med stenar för att hindra biltrafik. Grinden i sydost finns kvar men står alltid öppen. På vägen från stranden vid Sköntorp visar en diskret skylt "Polisskolan" mot det gamla kasernområdet. Villa Sköntorp används som konferensanläggning.

Naturen i Söreentorp, särskilt i norra delen, är speciell bland annat för att den i princip varit "utan skötsel" i kanske 70 år. Naturen har således fått en vildhet i sina barrskogsdelar som är oerhört viktig för spridningsvägarna mot Järvafältet. En naturvårdsinriktad skötselplan bör snarast skapas för Söreentorp.

Byggnaderna i kasernområdet har av militären och sedan av polisskolan haft många olika funktioner. De är mycket skiftande till storlek och utformning. Det finns alltså stora möjligheter för olika framtida nyttjare att rymmas i befintliga byggnader, ev. efter ombyggnader, utan några nyttillskott. Skrivningen i förslaget till ÖP att "Viss kompletteringsbebyggelse kan bli aktuell" (sid 34) bör utgå.

Solna har tidigare utan samråd släppt fram byggnaderna för Nationella Insatsstyrkan och ekonomibyggnaden för begravningsplatsen samt flytten av torpet Söreentorp. Det är en ordning som illa rimmar med den fördjupade översiktsplanens och det föreliggande översiktsplaneförslagets målsättningar.

Markera att Solna avser att ta initiativ för att skapa en spännande landskapspark av Hagakullen och Frösundavik.

Barriärer

Richard Murray, ordf.
Drottningholmsvägen 1
112 42 Stockholm

richard.murray@comhem.se

+46-(0)768-016897
+46-8-6521479

”Det är viktigt att planeringen av dessa nationella infrastrukturprojekt, som får stor betydelse för Solnas stadsmiljö, samordnas med annan planering för att undvika att ytterligare barriäreffekter uppstår i staden.” (s. 25) Detta är en alltför begränsad målsättning. I samband med dessa infrastrukturprojekt bör målsättningen inte bara vara att ”undvika ytterligare barriäreffekter” utan att *reducera* befintliga sådana. Detta är inte minst viktigt beträffande nationalstadsparken, där såväl E4 som Ostskustbanan bereder en mycket stark barriäreffekt mellan Järvakilen och nationalstadsparken – detta är ekologiska (men också sociala) barriäreffekter som utpekats som de viktigaste att råda bot på inom hela Stockholmsregionen i utredningen *Åtgärdsprogram för barriäreffekter av vägar och järnvägar* (gemensam rapport från Banverket och Vägverket år 2005).

Sörentorp har mot väster vad som kanske är Sveriges kraftigaste ekobarriär. Det är järnvägen med idag fyra spår, nyligen vidgade E4/E18 och Sollentunavägen. Varje möjlighet att minska barriäreffekten mot Järvakilen behöver tas tillvara. Ombyggnad av motorvägen till större vertikalradie har nämnts. Förstärkning av Ostskustbanan ger möjligheter att samtidigt skapa en passage för flora och fauna under järnvägsbanken längs Igelbäcken.

Vi vill påminna om vad som framgår i den gällande översiktsplanen för nationalstadsparken: ”En förstudie på en bred ekologisk passage under E4 och järnvägen, som öppnar en förbindelse mellan Nationalstadsparken och Västerjärva, kommer att tas fram av Vägverket. Bakgrunden är att Vägverket och Banverket som svar på ett regeringsuppdrag pekat ut platsen som det område i länet där det är mest angeläget att snarast åtgärda trafikledernas barriäreffekter. (FÖP, s.41)

Spårreservat längs Bergshamravägen

Översiktsplaneföreslaget innehåller ett spårreservat längs Bergshamravägen för tvärspårvägen (Solna station-Bergshamra). Ett sådan spår skulle förstärka den olyckliga barriäreffekt som Bergshamravägen redan idag har. Den går tvärs över nationalstadsparken och skär av förbindelsen mellan norra delen av nationalstadsparken inom Ulriksdal och den söder därom liggande delen kring Brunnsviken. Åtgärden strider mot planens uttalade målsättning att inte förstärka barriäreffekterna. Om Bergshamravägen skulle överdäckas på en betydande sträcka så att naturen norr och söder om Bergshamravägen i anknötning till Brunnsviken och i Bergshamra skulle knytas ihop och samtidigt bullret från Bergshamravägen på övriga delar avskärmades skulle en sådan spårdragning vara möjlig att diskutera.

Bergshamra

Vi vill framhålla vad som står i den fördjupade översiktsplanen för nationalstadsparken:

”Förtätningen inom bebyggda områden med parkkaraktär får inte innebära att väsentliga miljövärden inom dessa områden skadas. Sammanbyggande, tillbyggnader och bebyggande av gröna ytor mellan husen får således inte medföra att karaktären av byggnader i park successivt övergår till tät bebyggelse med blott rester av park.

Vid ev. kompletteringar inom stadsdelen Bergshamra får mark som frilagts vid tunnelförläggning av kraftledningen i första hand användas för park- och grönytor eller kompletterande bostadsbebyggelse. Förändringar av bebyggelse, grönytor, annan mark, gator och vägar inom Bergshamra får ske om det anses lämpligt för att åstadkomma en god boendemiljö. (FÖP, s.40)

Skapande av "god boendemiljö" får inte tolkas liktydigt med "exploatering för bostäder" utan ska gälla boendemiljön för de idag befintliga bostäderna. Den avsiktligt suddiga formuleringen bör ersättas med en formulering som tydliggör detta. Den plandiskussion som pågår kring Bergshamra visar tydligt på riskerna med en suddig formulering. Detta gäller bl.a. områdena med Stjärnhus.

Richard Murray, ordf.

Drottningholmsvägen 1
112 42 Stockholm

richard.murray@comhem.se

+46-(0)768-016897
+46-8-6521479

De gröna inslagen i Bergshamra är viktiga att bevara, särskilt de stora träd – tallar och ekar – som står mellan och invid husen. Dessa gröna inslag är viktiga för spridningen av växter och djur från norra delen av nationalstadsparken ned mot den södra.

Överdäckningen

ÖP 2030 bör inte genom att särskilt nämna ”de östra delarna” föregripa en begränsning av överdäckningen av E18. Som ett svagt grönt samband pekas i ÖP ut förbindelsen mellan Brunnsviken och Ulriksdal. Just detta område bör ges en bevuxen överdäckning (faunapassage) för att mildra konsekvenserna av Bergshamravägen. Som förebild vill vi framhålla Vallentuna kommun som nyligen har uppfört en ekodukt/sociodukt över vägen som löper mellan kyrkan och centrum i Vallentuna. Utomlands, i Tyskland och Australien m.fl. länder, finns många andra förebilder. Ekodukten i Vallentuna har formen av en sjuttio meter bred bro med gröna ytor och annan växtlighet. För E18 genom Bergshamra kan samma typ av lösning tillämpas på en lång sträcka.

På samma sätt som Solna är berett att lägga stora kostnader på att gräva ned Huvudstaleden bör Solna prioritera sammansmältningen av Norra och Södra Bergshamra samt naturförbindelsen mellan Ulriksdal och Brunnsviken.

Bergshamra koloniområde

”Områden som är klassade som riksintresse för kulturmiljövården är det omfattande området Ulriksdal/Haga samt Karlberg med slottspark. I riksintresset för Ulriksdal/Haga ingår områden som Mellanjärva, Ulrikdals och Bergshamra koloniområde, Tivoli, ...” (s.15 ÖP)

Bergshamra koloniområde består av två delar. Den östra kilformade delen precis intill Ålkistan är på kartan på sid 74 medtagen i ”Framtida blandad stadsbebyggelse”. Vi förutsätter att kartan är felritad. Även detta område ska istället ingå i park- och naturområde.

Kompletteringsbebyggelse – Ballongberget, Stocksundstorp, Frösundaviks kasernområde

I avsnittet om Frösunda nämns möjligheten av viss kompletteringsbebyggelse samtidigt som Ballongberget nämns (ÖP, s.36). Ambitionen att inte med bebyggelse på Ballongberget spräcka siluetten av skogsbeklädd höjd, som hittills varit vägledande för bebyggelsen i området, får absolut inte överges. Detta bör tydligt utsägas i planen.

Kompletteringsbebyggelse nämns även avseende Stocksundstorp och Frösundaviks kasernområde. (ÖP s. 55) Inom Stocksundstorp är möjligheterna till kompletteringsbebyggelse närmast obefintliga och i Frösundaviks kasernområde pågår just nu en mycket stor nybyggnation, som väl överskrider vad som kan kallas kompletteringsbebyggelse och som förvanskar kulturmiljö och försämrar spridningsvägar. Någon ytterligare bebyggelse i dessa två områden bör inte tillåtas.

Järvakilen -spridningsvägar

”De senaste årens tillkommande bebyggelse runt Ulrikdals station och Järva krog har smalnat av Järvakilen. Det är viktigt att i den fortsatta planeringen studera hur tillkommande bebyggelse kan utformas och placeras så att kilen inte smalnas av ytterligare. Eventuella åtgärder för att stärka sambandet bör även utredas. En utbyggnad av tvärbanan till Bergshamra riskerar att bli en barriär i både Järvakilen och Nationalstadsparken. Även i Huvudsta och Bergshamra finns i dagsläget biologiskt svaga samband som måste beaktas vid tillkommande bebyggelse. Bergshamra är dessutom beläget i Nationalstadsparken, vilket ställer särskilt höga krav i samband med nybyggnation.” (ÖP s.98)

Richard Murray, ordf.
Drottningholmsvägen 1
112 42 Stockholm

richard.murray@comhem.se

+46-(0)768-016897
+46-8-6521479

Denna skrivning är värdefull. Vi avser att noggrant följa Solna kommuns utveckling av bebyggelsen i Ulriksdal.

Vi vill framhålla att det mellankommunala grönstråket mellan Solna och Sundbyberg från Råstasjön via Golfängarna till Lötsjön (s.28) sträcker sig ända till Norra Brunnsviken, vilket bör beaktas i planeringen.

Stallmästaregården

ÖP 2030 skall fullt ut beakta Stallmästaregården med omgivningar och Stallmästaregårdens roll som entré till Hagaparken och Kungliga nationalstadsparken.

Kulturmiljö (s. 61 ÖP) nämner inte Stallmästaregården, vilket är anmärkningsvärt eftersom det är en av Solnas absolut värdefullaste kulturmiljöer, men begripligt eftersom Solna kommun givit klartecken till en omfattande ombyggnad och tillbyggnad av denna lantliga miljö med anor från 1600-talet, därtill byggnadsminnesmärkt. Kartan anger dock Stallmästaregården som enskilt kulturminne. Byggnaderna, den omgivande parken och belägenheten vid vattnet bör ses som en sammanhängande kulturmiljö. Förbundet har överklagat detaljplanen som totalt förändrar karaktären och upplevelsen av Stallmästaregården.

Skrivningen gällande Stallmästaregården bör vara klar och tydlig – kulturmiljön får inte förvanskas! Hur det kan gå till när en ny detaljplan tas fram, som, trots gällande översiktsplan, byggnadsminne och riksintresse för nationalstadsparken (inte skada kulturvärden), leder till en allvarlig försämring av kulturmiljön visas tydligt i det aktuella förslaget till detaljplan med ändringar och ”kompletteringar” gällande byggnadsminnet Stallmästaregården.

Brunnsviken

ÖP uppmärksammar den dåliga vattenkvaliteten i Brunnsviken, vilket är nödvändigt och bra. Vattenkvaliteten i det inre av Brunnsviken behöver förbättras så att det blir badbart enligt EU-reglerna. Den dåliga vattenkvaliteten påverkar också den marina biologiska och zoologiska miljön negativt. Problemet har länge varit uppmärksammat. Situationen bör föranleda förutsättningslösa studier för att finna lösningar på detta problem. Hur röret längs botten av Ålkistan idag verkligen fungerar för Brunnsvikens vattenkvalitet behöver undersökas. Huruvida en höjning av Brunnsvikens vattenyta genom en sluss vid Ålkistan (som samtidigt kan fungera som gångväg) skulle kunna skapa en större vattenomsättning (och minskad saltvatteninträngning som bidrar till döda botten) i Brunnsviken bör undersökas. Även det planerade vattenfallet i Haga kan kanske bidra till förbättrad vattenkvalitet.

Hagakullen - Frösundavik

I förslaget till översiktsplan behandlas grönområdena och deras utveckling mycket ytligt. I Grönplanen som varit på remiss behandlas dessa mer utförligt. Men även där saknas viktiga åtgärder. Hagakullen är en framträdande formation i Solnas del av nationalstadsparken som nämns mycket kortfattat. Kullen erbjuder en spännande möjlighet att skapa ett intressant stycke park av stort värde, inte minst för de nya invånarna tvärs över E4. Solna borde utlysa en tävling för landskapsarkitekter för Hagakullen och Frösundavik. I Frösundavik finns också en mindre, engelsk landskapsarkitektur som bör istandsättas. Detta är rimligt och viktigt att göra när Solna nyss släppt fram ett stort nybygge i området.

Buller

Översiktsplanen (ÖP, s.83) anger buller enbart som ett problem för bostäder. Nationalstadsparken är utsatt för mycket kraftigt buller i flera områden. Men i ÖP nämns nationalstadsparken som ett område med tysta miljöer. Solna stad måste som ambition ha att dämpa detta buller kraftigt. Det överskrider statligt fastställda normer för buller i friluftsområden.

Richard Murray

ordf Förbundet för Ekoparken

www.ekoparken.org